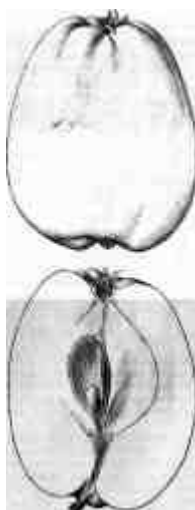

11. Skovfogedæble fra Lou.

Literatur og Synonymer:

1. Skovfogedæblet fra Lou (J. Wøldike, Dansk Havetidende, 1865, Nr. 45, Side 353—55).
2. Rødt Gaunøæble (E. A. G. Brummerstedt, Dansk Havetidende 1880, p. 59—60).

Historie. — Dette Æble er ofte bleven betragtet som et her i Landet fremkommet Frøæble, hvilket det ikke synes at være. Pastor Wøldike har ikke gjort det til et Frøæble; han skrev i 1865:
»Medfølgende Frugter, høstede af et 8-års Træ (podet 1859), skylder jeg Skovfogden i Lou, Hammer Sogn ved Præstø, som har fundet Modertræet på Gjærdet af Skoven. Som Dreng gjorde jeg Bekendtskab med Frugten som den smukkeste, tidligste og mest velmagende af de Sommerfrugter, jeg endnu har prøvet, og har efter Anmodning af Dr. theol. Rørdam i Hammer siden 1839 formeret den. — Træet er fuldt hårdført her på Heden og modner sin Frugt med tidlig Byg; 8—14 Dage bør den ligge for at blive skjør og opnå sin fulde Velsmag. Frugten blev i Sydsjælland almindelig en Del længere end her, og fuldstændig rødfarvet. Smagen minder mig tilligemed Formen noget om Grand Richard, men Væksten og Bladene ikke, Skuddene ere slankere og besatte med finere Uld, og Bladene livligere grønne og mindre lådne, med større Savtakker og tilspidsede mod Stilkenden; Bladstilkene er længere og altid forsynet med et Par lancetformede Biblade. Hverken Kræft, Brand- eller Bladsvamp har jeg sporet på Træet.
Øster Hornum Præstegård den 8de September 1865.
J. Wøldike.«

I Dansk Havetidende, fjerde Hefte, 1880, p. 59, fremkom fra E. A. G. Brummerstedt, Gartner på Baroniet Gaunø, Følgende:

»En Oplysning om Skovfogedæblet fra Lou.

I Dansk Havetidende 1880, p. 25 læser jeg, at det er aldeles afgjort, at det såkaldte Skovfogedæble fra Lou er tiltrukket af Kjærner her i Landet. Jeg vil i den Anledning tillade mig at gjøre Dem bekendt med, at der her i Gaunø Have findes flere Træer af dette udmærkede røde Æble, som af mig og andre Kolleger taxeres til 100 År gamle, eller mulig derover, og endnu årlig bære mange Tønder god Frugt. Det kaldes »det røde Æble«. Det er sandsynligt plantet samtidig med de andre Frugttræer, der stå ved Siden af, og Sorter som Gråstener, Pigeon, Nonnetity, Permain o. a. tyde ikke på, at det er Kjæmefrugter her fra Landet. Da Gaunø har været et Kloster, må man snarere antage, at de ere indførte fra Udlandet og plantede i den derværende Klosterhave, eller også senere indførte af daværende Besidder, Statsminister Grev Thott, og her fra Haven førte ud på Baroniet og til dettes Skovfogedhus i Lou, 1½ Mil herfra.

Ved Hortulanias Frugtudstilling for nogle År siden blev her fra Haven udstillet en større Portion af ovennævnte Æble under Navn af rødt Gaunø Æble, ledsaget af en Forklaring om Træets Alder o. s. v.; men det lod ikke til, at der blev taget nogen Notits af den vedlagte Protest mod Navnet Skovfogedæble, og jeg blev ved min Nærværelse i Kjøbenhavn forhindret i at fremdrage dette ved et af Diskussionsmøderne.«

Da ovenstående Indlæg fra Gartner Brummerstedt imod Benævnelsen Skovfogedæblet fra Lou i 1880 fremkom i Dansk Havetidende, havde den allerede opnået en så stor Udbredelse her i Landet, at det måtte anses for spildt Arbejde at søge at forandre Navnet til »Rødt Gaunøæble«, hvilken sidste Benævnelse vel også første Gang fremkom i 1875, ti år efter at Æblet havde fået Navnet Skovfogedæblet fra Lou.

Beskrivelse af Træet. — Træet er hårdført og synes kun at ville opnå Middelstørrelse. Det har i Ungdommen en almindelig god Væxt. — Årsskud: temmelig lange, slanke, tynde, foroven lidt uldede, brunligrøde: og lidt skiferfarvede, punkterede med talrige fine aflangrunde Lenticeller. — Bladknopper: temmelig store, hårede, tilliggende. — Blade: på Sommerskuddene små, lang-ovale eller lang-ægformede, med tilføjet skarp Spids, grovt savtakket Rand og tynde, middellange Bladstilke. På Frugtknopperne ere Bladene større, ofte lange eller lang-elliptiske med lange Bladstilke.— Blomster: middelstore, næsten middel-tidlige; Kronbladene indvendig hvide med lyserødt Skjær, langagtige, i Kanten krusede.

Frugtbarhed: stor.

Kultur. — Dette iøvrigt hårdføre Æbletræ bør dog ikke plantes, hvor det er meget udsat for Vinden, da Frugterne, før de ere modne, let blæses ned; i Haver, som ganske mangle Læ er det derfor sikrest at dyrke Træet som lavstammet, og på lidt mere beskyttede Steder som halvstammet Det tager ganske godt fat på Paradisstammer og bliver herpå tidlig frugtbærende.

Beskrivelse af Frugten. Størrelse: stor eller over Middelstørrelse (76 mm. høj, 64 mm. bred; Afbildningen i Dansk Havetidende er 81 mm. høj og 78 mm. bred). — Form: kegle-valseformet, undertiden mere ægformet; Bugen sidder på Midten eller lidt derunder; fra Bugen aftager den ofte temmelig ligelig til begge Ender, dog hos de kegleformede Frugter mere imod Bægeret. Den er ofte mere udviklet i den ene Side end i den anden. Tværnsnit ikke rundt. — Frugtstilk: i Almindelighed kort, c. 10 mm. lang, oftest træagtig, tynd, eller lidt kjødet og temmelig tyk, uldet, grøn og lidt rød; indledet i en ikke ret dyb, ofte temmelig snæver, med Ruststråler eller med tyndt Rustovertræk beklædt Stilkgrube. — Bæger: temmelig stort, lukket, uldet; Bladene lange, temmelig brede, indadbøjede, oprette og med udadbøjede Spidser, anbragte i en middeldyb og middelbred Nedsænkning, omgivet af Folder og 5 Ribber, der gå over Bægerhvelvingen, hvoraf dog kun nogle meget affladede kunne forfølges til Stilkgruben. Bægerrøret bredt, lidt tragtformet. — Hud: glat, glinsende; af dens bleggule Grundfarve ses på de fleste Frugter kun lidt, da den selv på Skyggesiden er marmoreret med lyserødt, og Solsiden ofte på Størstedelen af Frugten fra Stilk til Bæger er bedækket med en blodrød Farve, overalt punkteret med fine grå Punkter. — Kjød: hvidt, lidt grønligt, undertiden med Spor af rødt tæt indenfor Huden, halvfint, mørt, uden megen Saft, der dog har en behagelig Vinsyriighed og en svag Aroma. — Kjærnehus: æg-lancetformet; Kamrene imod Stilken langt tilspidsede, imod Bægeret afrundede, snart lidt åbne, snart lukkede, hvert indeholdende 1—2 velnærede lysebrune, meget spidse Kjærner. Axehulen smal.

Modenhed. — Den bør plukkes før fuld Modenhed, der indtræder i sidste Halvdel af August; i varme Somre og navnlig på Dværgtræer tidligere.

Kvalitet og Brug: anvendelig som Bordfrugt, men den står tilbage for Saisonens andre til denne Brug dyrkede Æbler. Den er en let sælgelig Torvefrugt, der i ikke for moden Tilstand er anvendelig for Kjøkkenet.